

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „НАКАЗАТЕЛНОПРАВНИ НАУКИ”

ДИСЕРТАНТ: ГЕРГАНА ИВАНОВА ИВАНОВА
НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ: ПРОФ. Д.Ю.Н. ГЕОРГИ МИТОВ

ВИДЕОЗАПИСИТЕ КАТО ДОКАЗАТЕЛСТВО В
НАКАЗАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертация за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“

Област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни
науки

Професионално направление: 3.6. Право

Научна специалност: Наказателно-процесуално право

София

2022

Съдържание

I. АКТУАЛНОСТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО	3
II. ПРЕДМЕТ, ЦЕЛИ И МЕТОДОЛОГИЯ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.....	4
III. ОБЕМ И СТРУКТУРА.....	7
IV. ОСНОВНИ ТЕЗИ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД:.....	7
ГЛАВА ПЪРВА.....	7
ГЛАВА ВТОРА	9
ГЛАВА ТРЕТА.....	11
V. ОСНОВНИ ПРИНОСНИ МОМЕНТИ НА МОНОГРАФИЧНОТО ИЗСЛЕДВАНЕ.....	14
VI. ПУБЛИКАЦИИ ВЪВ ВРЪЗКА С ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.....	19

I. АКТУАЛНОСТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

В българската наказателнопроцесуална доктрина липсва цялостен монографичен труд, посветен на правната същност на видеозаписите, които не са изготвени по процесуалния ред на чл. 125, ал. 1 от Наказателнопроцесуалния кодекс (НПК), и които често в практиката биват наричани още „частни записи“ или „случайни записи“. Актуалността на изследването произтича от обстоятелството, че тези видеозаписи не се третираат като веществени доказателствени средства, което обуславя редица особености при тяхното приобщаване в процеса на доказване. Ведно с това, ролята на тези записи в системата от доказателствени източници в наказателния процес, е все по-голяма с оглед дигитализиращото се съвремие и навлизането в него на т. нар. „електронни доказателства“, които представляват цифрово съдържание на информация от значение за делото.

Оттук произтича и необходимостта от преобразуване на тази информация в годен за възприемане вид от участниците в наказателното производство и приобщаването ѝ на магнитен или лазерен носител за целите на процеса чрез способите за доказване, предвидени в НПК. Това от своя страна обуславя желанието на автора последователно да систематизира особеностите, които разкриват тези записи в процеса по отношение тяхното допускане, събиране, проверка и оценка. В българската наказателноправна литература съществуват отделни съчинения, посветени на тези доказателствени източници, но не и цялостно изследване, което да проследи спецификата на частните видеозаписи през всички етапи от процеса на доказване.

Лайтмотив в изложението е и принципно разграничение между т. нар. „случайни записи“ (понятие, придобило гражданственост в съдебната

практика) и т. нар. записи, които са направени под непосредствения контрол на определено лице, и в този смисъл нямат „случаен“ характер. Това обуславя и практическия контекст на разглежданата проблематика, а именно прокараните от автора същностни разграничения между тези две категории частни видеозаписи.

Към настоящия момент частните видеозаписи са обект на тълкуване както в основополагащи решения на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), така и в практиката на националните съдилища. Въпреки това въпросът за тяхното дефиниране и поставянето им в системата от доказателствени източници е отворен. Затова и предметът на дисертационния труд не се е ограничил до коментиране на доктрината и съдебната практика, а се стреми към критичен анализ на последните във връзка с пораждането на дискусия по въпроси, на които съдебната практика не е дала стройни и еднопосочни отговори в съвременното битие на правото.

II. ПРЕДМЕТ, ЦЕЛИ И МЕТОДОЛОГИЯ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Предмет на дисертационния труд са частните видеозаписи като доказателствен източник в наказателния процес. В този смисъл обект на анализ е както обективното българско наказателнопроцесуално право, така и някои международни актове и съдебни решения на чуждестранни и български съдилища. По обективни причини, а и предвид липсата на детайлна нормативна рамка, изследването не може да обхване всички практически хипотези, които възникват при използването на такива записи в процеса, но е направен опит за систематизация на основните проблеми, които възникват във връзка с тях в отделните етапи от наказателнопроцесуалното доказване.

С монографичния труд авторът си поставя и следните цели:

- i.** Изясняване същността на частните записи като доказателство в процеса и дефиниране на понятието през призмата на т. нар. „електронни доказателства“;
- ii.** Разграничаването им от сходни правни фигури;
- iii.** Изясняване на основни процесуални въпроси във връзка с тяхното допускане, събиране, проверка и оценка в цялостната дейност по доказване както в хода на досъдебното производство, така и в съдебната фаза на процеса при „Предаване на съд и подготвителни действия за разглеждане на делото в съдебно заседание“, Съдебно заседание пред първоинстанционния съд, въззивното и касационното производство по НПК;
- iv.** Критичен анализ на българската и европейска съдебна практика, направено на съответните систематични места с цел не само коментирането на определени стандарти, които са наложени от правоприлагащите органи, но и полемизиране с тях с цел усъвършенстване разбирането за частните записи като все придобиващи все по-голямо значение за практиката доказателствени източници.

С оглед казаното по отношение предмета на изследването и неговите цели, практическа насоченост е насочена към изграждането на единна концепция по отношение на частните записи, когато последните се ценят като доказателство в процеса, и предложението за изричната им позитивна уредба в НПК, с която по законодателен път биха се преодолели някои неясноти в съдебната практика. В този смисъл разглеждането на определени процесуални проблеми няма само доктринална стойност, а цели да насочи правоприлагащите органи към създаване на ясни стандарти при използването на такива записи в процеса. Считаю, че само по този начин националното ни

законодателство ще бъде в съответствие с европейското такова и ще отговори на предизвикателствата, които техническият прогрес поставя пред правото и постоянната необходимост от позитивна обезпеченост на доказателственото ни право с оглед новата категория „електронни доказателства“, чиято унификация предстои.

Методологията на изследването използва правно-догматичния метод в опит да се анализират характеристиките на видеозаписите като доказателство съгласно действащата законова уредба. Липсата на изрична процесуална регламентация обаче налага и използването на логическия и телеологическия методи по отношение допускането, събирането, проверката и оценката на частните записи като доказателство. Най-малко внимание е отделено на историческия метод, доколкото в НПК от 1974 г. и НПК от 2005 г. изрично регламентиран е единствено видеозаписът като веществено доказателствено средство.

От друга страна, във фокуса на изследването е поставен сравнителноправният метод. Последният има за цел не само да представи регламентацията на видеозаписите като доказателство в други правни системи, но и да систематизира законодателни разрешения относно цялостното им третиране в процеса на доказване.

На съответните места е направено разграничение със сходни правни фигури, като е направен опит за цялостно дефиниране същността на този вид доказателство. В този смисъл са направени и някои предложения *de lege ferenda*, които имат практическа насоченост и са насочени към критически прочит на този „особен“ вид доказателство.

III. ОБЕМ И СТРУКТУРА

Дисертацията се състои от общо 285 страници, които включват съдържание, списък на използваните съкращения, увод, три глави, заключение, както и библиография и приложение със синтезиран набор от над десет предложения *de lege ferenda*. Към дисертацията са направени и 308 бележки под линия, като библиографията наброява 70 заглавия, от които 50 на български език, и 20 на английски, немски, френски, руски и румънски език.

Текстът е съобразен с действащото законодателство и съдебна практика към 01.04.2022 г.

IV. ОСНОВНИ ТЕЗИ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД: ГЛАВА ПЪРВА

В рамките на Глава Първа от дисертационния труд последователно са разгледани историческото развитие и сравнителноправен анализ на частните видеозаписи. Проследяването на историческия генезис на частните видеозаписи в наказателния процес преминава през преглед на тяхната уредба в НПК от 1974 г. и НПК от 2005 г. По необходимост авторът е изследвал някои криминалистични аспекти като особености на фотоапарата като средство за фиксация и създаването на първите кино и фотоснимки.

Направено е уточнение, че при съдебната фотография и кинография не можем да говорим за т. нар. „случайно“ създадени записи както от гл. т. на възпроизвеждането им, така и от гл. т. на условията, при които биват създадени. Същностно за тази част от дисертацията е че частните записи не намират изрична законова регламентация, което предопределя и историческия метод като такъв с най-малко значение по отношение на разглежданата проблематика. Именно неефективността на този подход от своя страна

обулавя сравнителноправния метод като източник на практически решения в работата на правоприлагащите органи. В сравнителен аспект е обърнато специално внимание на уредбата на видеозаписите в немското; румънското и сръбското; и руското законодателство.

В обобщен план може да се заключи, че в Основните закони на тези държави частните видеозаписи могат да засегнат правото на личен живот или още „*правото на информационно самоопределяне*“ (съгласно немското законодателство). Акцент е поставен върху ролята на немската юриспруденция, която следва да систематизира случаите, при които последното може да бъде ограничено, а именно ограничението: *1) следва да е предвидено в закон, а не в нормативен акт от по-ниска степен; 2) да е пропорционално на преследваната цел; 3) да е конкретно с оглед степента на засягане на основното право – т.е. дали данните се запазват трайно, каква степен на идентификация е постигната и т.н.*

Последователно са разгледани и наказателно-процесуалните закони на Румъния и Сърбия, като е обърнато внимание на сходството с третирането на частните видеозаписи съгласно националното ни законодателство, където последните биват определяни като веществени доказателства. Обект на изследване са и някои нормотворчески предложения за усъвършенстване на процесуалната уредба на Република Сърбия и поставянето на частните видеозаписи в конкретни рамки. Поставен е фокус върху значението на предоставяне на такива видеозаписи в оригинал, при възможност за това, като методология на разследване в тези две правни системи.

В сравнителен план е разгледано и битието на частните видеозаписи съгласно руското законодателство и юриспруденция. Лайтмотив при изследването на правната им същност е тяхната двойка природа – от една страна, такива записи могат да се разглеждат като веществени доказателства,

а от друга страна – като „други документи“, тъй като попадат в изброяването по чл. 84, пар. 2 от УПК на РФ. Специално внимание в руската доктрина е обърнато на необходимостта от проверка на тяхната достоверност, което на практика изисква специални знания в областта на техниката.

На последно място в Глава I са дискутирани някои критерии на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) при приобщаването на частни записи в наказателното производство в контекста на правото на личен и семеен живот на гражданите по чл. 8 от Конвенцията. Представеният обзор на основополагащи съдебни решения на ЕСПЧ в тази област не е самоцелен, а държи сметка за ползата от познаването на конкретни критерии по отношение възможността за ползване на частни записи в процеса на доказване и прилагането на тези критерии от националните правоприлагащи органи.

В обобщение, разглеждането на частните записи през призмата на сравнителноправния метод предоставя поле за нормотворчески и практически разрешения не само при опита да бъдат дефинирани тези записи, но и с оглед гаранциите, които следва да бъдат предоставяни на трети лица, когато частни записи накърняват или застрашават техни права и законни интереси.

ГЛАВА ВТОРА

Глава II от дисертационния труд е ключова за изясняване същността на частните видеозаписи. По необходимост тази част от изложението започва с кратък обзорен анализ на развитието на техниката и появата на различни технически устройства, на които могат да бъдат създавани подобни записи. Самият запис на биометрични данни и снемането им впоследствие на оптичен носител изисква познаване на особеностите на цифровите и аналоговите устройства за запаметяване на обстоятелства от определено престъпно деяние.

Лайтмотив в монографичното изследване е опита на автора да дефинира понятието „частни записи“ през призмата на т. нар. „електронни доказателства“, като е направено принципно предложение същите да бъдат разглеждани като веществени доказателства по см. на чл. 109 НПК и като носител на „компютърни информационни данни“ по см. на чл. 163 НПК. Последователно са обобщени критериите за приобщаване частните видеозаписи от гл. т. на националната практика. За целите на дисертацията е направено разграничение между т. нар. „случайни записи“ (понятие, придобило приемственост в съдебната практика) и така нар. записи, които са направени под непосредствения контрол на определено лице.

Отбелязаното разграничение не е изрично проведено в съдебната практика, но същото има важно значение във всички етапи от наказателно-процесуалното доказване, разгледани в Глава III. Новост в монографичния труд е възприетата нова концепция за „събирането“ на частните записи като носители на „компютърни информационни данни“. Посочено е, че тази теза към настоящия момент не намира опора в националната юриспруденция, но същата следва да бъде обект на дискусия с оглед усъвършенстване на правната уредба.

В Глава II е направено и разграничение на частните видеозаписи от други сходни фигури, а именно: *от веществените доказателствени средства; от видеозаписа на разпит на обвиняем и разпит на свидетел; от видеоконференцията; от специалните разузнавателни средства; от писмените доказателствени средства.* Посочването на отликите на частните видеозаписи от тези правни фигури има за цел още веднъж да акцентира върху особената същност на тези доказателствени източници и необходимостта от тяхното дефиниране и извличане на основните им белези.

ГЛАВА ТРЕТА

Глава III от дисертацията разглежда доктриналните и практически особености на частните записи във всички етапи от процеса на доказване, а именно допускане, събиране, проверка и оценка. Тази част от изложението е и с най-голям обем не само поради принципните постановки, които са относими към проблематиката на тези записи в отделните етапи, но и поради направения пространен обзор на някои специални закони и съдебна практика. В Глава III са отразени и най-много предложения *de lege ferenda*, като в структурно отношение дефинирането на частните видеозаписи в Глава II създава плавен преход към дискутирането на практическите аспекти при приобщаването им в следващата глава.

В етапа „допускане“ монографичното изследване се фокусира върху стандартите, заложи в чл. 31, ал. 1 и ал. 2 от Конституцията на Република България, където е прогласено, че личният живот на гражданите е неприкосновен. Оттук са анализирани хипотези, при които едно лице може да бъде записвано, а именно:

- i. **В предвидени от закона случаи.** Тук специално внимание е обърнато на някои специални закони като Закон за движение по пътищата; Закон за опазване на обществения ред при провеждане на спортни мероприятия; Закон за частната охранителна дейност; Закон за електронните съобщения.
- ii. **При знание на лицата за това;**
- iii. **При липса на знание или въпреки изричното им несъгласие.** Тук акцент е поставен върху два критерия при извършване на частни записи в тази хипотеза: 1) дали е „провокация към престъпление“ и 2) тест за „баланс на интереси“, като тук са разгледани както някои общоприети стандарти, установени в практиката на ЕСПЧ, така и други, които

авторът смята за приложими от органите на Съда и органите на досъдебното производство.

В етапа „събиране“ дисертационният труд разглежда основните способности за доказване, при които частните записи биват приобщени в наказателното производство, а именно: оглед, претърсване и изземване и обиск. Следва да се отбележи, че най-разпространеният начин за това е чрез т. нар. „доброволно предаване“, който не е сред изброените способности по НПК, но е придобил широко приложно поле в практиката. С оглед това са дискутирани някои принципни съображения при използването на този метод и са предложени някои препоръки към правоприлагащите органи във връзка с това.

В етапа „проверка“ авторът е анализирал основните способности за проверка на частни записи като доказателствени източници – оглед, експертиза, разпит и разпознаване, като проблематиката по необходимост изисква провеждането на разграничение между т. нар. „случайни записи“ и записи, които са направени под контрола на определено лице („тенденциозни записи“). Застъпена е тезата, че извършването на оглед е задължително процесуално-следствено действие, чрез което в процеса се съблюдават принципите на непосредственост и състезателност в наказателното производство. Специално място е отделено на експертизата като способ не само за събиране, но и проверка на частни записи, като последователно са разгледани особеностите на видеотехническата, лицево-идентификационната и фоноскопната експертиза. Във връзка с това са обсъдени въпроси, за които се изискват специални знания в контекста на частните записи, както и особености при вземането на сравнителни образци от заподозряното лице.

При „разпита“ е посочена необходимостта от разпит на лицето, което е предало за целите на разследването такъв запис както когато последният има „случаен“ характер, така и когато е извършен „тенденциозно“. По отношение

на „разпознаването“ са дискутирани различни практически хипотези, при които може да се извърши разпознаване при използване на сравнителен материал от частен запис (експортирана снимка), както и дали е налице съществено процесуално нарушение, ако разпознаващото лице е гледало предварително записа.

В края на етапа „проверка“ е отделено място на някои същностни изводи и предложения *de lege ferenda* в опит да бъде усъвършенствана нормативната уредба и да се внесе повече яснота в кои случаи може да бъде назначено експертно заключение. По тези въпроси не е налице нито единно мнение в доктрината, нито практиката е дала унифицирани разрешения, което предпоставя и актуалността на изследването.

На следващо място е разгледан последния етап от наказателнопроцесуалното доказване – „оценката“ на частни записи. Тук акцент е поставен върху доказателствената стойност на тези записи и възможността последните да бъдат третираны като пряко доказателство в процеса на доказване. По този въпрос също не е дадено разрешение в практиката, като след анализ на съдебни решения в контекста на разглежданата проблематика авторът стига до извода, че правоприлагащите органи сякаш избягват да обсъдят в мотивите си този въпрос. Именно новостта на тези доказателствени източници като „електронни доказателства“ поставя дискусия по отношение необходимостта от делението им на „случайни“ и такива с „тенденциозен“ характер, което делението е проведено последователно в целия монографичен труд.

В заключителната част на Глава III са обсъдени и някои особености, свързани с прочитане на протоколите, с които са приобщени частни записи, както и допускане, събиране, проверка и оценка на частните записи във въззивното и касационното производство. В тази част са анализирани две

ключови съдебни решения на ЕСПЧ, а именно: *D. v. Finland, 2009, ECHR*, и *Maksim Savov c. Bulgarie, 2020, ECHR*, чиито принципни разрешения поставят правоприлагащите органи пред предизвикателството да изискват и приобщават такива записи във възможно най-ранния етап от „разследването“ с оглед възможността на обвиняемото лице да оспори подобен запис поне пред две инстанции.

V. ОСНОВНИ ПРИНОСНИ МОМЕНТИ НА МОНОГРАФИЧНОТО ИЗСЛЕДВАНЕ

- i. Направен е опит за дефиниране на понятието „частни записи“ през призмата на навлизащите в дигитализиращото се съвремие „електронни доказателства“. Съгласно предложената дефиниция частните записи са *„електронни доказателства, които не са изготвени по реда и правилата на НПК, и представляват цифров заряд на фактически данни, съхранявани в електронна форма, и представляващи материални носители на информация от предмета на доказване, върху които престъплението е оставило следи“*. Необходимостта от преобразуване на тази информация в годен за възприемане вид от участниците в наказателното производство и приобщаването ѝ на магнитен или лазерен носител за целите на процеса става чрез способите за доказване, предвидени в НПК. За пръв път е направено предложение в зависимост от начина на приобщаване на записа последният да се разглежда не само като веществено доказателство по см. на чл. 109 НПК (както е прието в практиката), но и в определени случаи като носител на „компютърни информационни данни“ по см. на чл. 163 НПК. Самите записи съдържат дигитална информация – във вид на електронни данни,

които могат да се разглеждат като „компютърни данни“ по см. на чл. 93, т. 22 НК , като невещественият характер на дигиталния източник на информация се преобразува във веществено доказателствено средство, ако е спазен процесуалният ред на чл. 160 - 163 НПК;

- ii. Изложени са аргументи защо в практиката следва да бъде проведено стриктно разграничение между т. нар. „случайни записи“ (които са направени с предварително поставено на обществено място или в частен имот записващо устройство) и „тенденциозните“ („преднамерени“) записи, които се извършват под непосредствения контрол на определено лице. С оглед това авторът си позволява да използва понятието „тенденциозни“ („преднамерени“), което не е легално, за да направи необходимите уточнения при приобщаването на такива записи като доказателствени източници във всички етапи от процеса на доказване;
- iii. В контекста на „допускане“ на частни записи подробно е разгледан конституционният стандарт по чл. 32, ал. 2 от КРБ. В първата хипотеза **„записване на лицата в предвидени от закона случаи“** е направен кратък обзор на някои специални закони, като са обсъдени практически аспекти, свързани с изискването на записи от видеорегистратор и правата на обвиняемото лице във връзка с това; предложени са законодателни промени във връзка с унифицирането на сроковете за пазене на такива записи, като е предложен минимален срок от шест месеца в съответствие с разпоредбата на чл. 81, ал. 3 от НПК за подаване на частна тѣжба (предвид обстоятелството, че в тези случаи инициативата за събиране на доказателства е в тежест на гражданите, които не разполагат с обезпечеността на органите на досѣдебното

производство); регламентация на реда за съхранение и унищожаване на частни записи и необходимостта от създаване на протокол по предвиден в закона ред и форма, при предварително установени реквизити за съставянето му. Във втората хипотеза *„записване на лицата при знание за това“* е предложено създаването на допълнителни стандарти за уведомяване на лицата, че същите могат да бъдат записвани, независимо от установената презумпция за знание на места, които могат да бъдат дефинирани като „обществени“. С приносен характер са и дискутираните проблеми в третата хипотеза – *„записване на лицата при липса на знание или въпреки изричното им противопоставяне“*. Тук авторът е разгледал два критерия: възможността записът да е направен в опит към *„провокация към престъпление“* (дали престъплението е щяло да се извърши преди/въпреки извършване на заснемането, или записващият с действията си цели да предизвика лицето до степен да го мотивира/склони/провокира към извършването на престъпление) и *тест за „баланс на интереси“*, като приоритет във всички случаи е отдаден на втория критерий, който би позволил такъв запис да бъде поставен в основата на крайния прокурорски/съдебен акт, ако преценката за пропорционалност надделее над правото на определено лице да не бъде записвано съгласно конституционния стандарт;

- iv. При „събирането“ на частни записи са разгледани редица хипотези с практическо приложение. В контекста на поставената проблематика е направено предложение за повторно изземване на записа, при възможност за това, в случаите, когато последният е предаден на държавните органи по поща, куриер или друг дистанционен способ.

Посочена е целта на личното посещение от страна на надлежните органи с оглед обезпечаване на това, че записът ще бъде снет в подходящ формат и ще се елиминират възможни манипулации при снемането му на оптичен носител. Взема се отношение по „събирането“ на частни записи от мобилни устройства, които по презумпция нямат „случаен“ характер. С оглед това се набляга върху необходимостта от осигуряване на специалист - технически помощник с оглед избягване възможността за манипулации в записа;

- v. В етапа „проверка“ на частните записи е поставен е акцент върху необходимостта от извършване на процесуално-следствено действие „оглед“ на частен запис независимо от изготвянето на видеотехническа и лицево-идентификационна експертиза. Като предмет за дискусия е поставен въпросът може ли да участва незрящ съдебен съдебен заседател в състава на Съда, ако като доказателство по делото е приобщен частен видеозапис, който изисква непосредственото му възприемане. С практическо значение е и изследването на нуждата от специални знания при приобщаване такива записи в процеса предвид възможността последните да бъдат манипулирани. Във връзка с това са разписани и конкретни критерии, които да бъдат вземани под внимание от експерта при изготвянето на такива заключения. В принципен аспект е направено предложение *de lege ferenda* да се предвиди нова т. 6 в чл. 144, ал. 2 НПК със следното съдържание: **„Експертиза може да бъде назначена и в случаите, когато възникне съмнение относно достоверността на аудио или видеозапис, който не е приобщен като веществено доказателствено средство, както и при установяване на изображения във видеозапис при възможност за идентификация**

на лице.“ При наличие на звуков образец за целите на фоноскопната експертиза и необходимостта от закрепване на гласова информация в кориците на делото посредством нарочен протокол, считам е направено предложение и за добавяне на нова ал. 4 на чл. 144 НПК, а именно: *„Експертиза може да се назначи и в случаите когато аудио или видеозапис съдържа следи от гласова информация (реч)“*. Новост в изследването е и желанието на автора да бъде преосмислена практиката, съгласно която огледът на лице в съдебно заседание може да замести нарочното фотографиране за целите на лицево-идентификационната експертиза. Във връзка с това като поле за дискусия е поставено разрешението във френската доктрина, съгласно която може да бъде извършено принудителното фотографиране на лице за изясняване обстоятелства по делото, като е обсъдена възможността за вземане на образци за сравнително изследване;

- vi. При етапа „оценка“ на частните записи дискурс се поставя върху въпроса могат ли видеозаписи, които не са изготвени по реда и правилата на НПК, и които са приобщени в процеса като веществени доказателства, да се ценят като преки доказателства в процеса. Тук отново авторът отваря поле за дискусия в контекста на делението на самите частни записи като „случайни“ и такива, направени под непосредствения контрол на определено лице. Тук отново е застъпен проблемът, който се поставя при сегашната уредба на частните записи, с оглед на това, че последните се приобщават единствено като веществени доказателства, а не като веществени доказателствени средства;

vii. С особен приносен момент е и приобщаването на частните записи в един по-късен етап, а именно в хода на въззивното съдебно следствие по наказателни дела. Тук е отворен дебат по проблема имал ли е достатъчна възможност подсъдимият да оспори достоверността на видеозапис, който не е изготвен по реда и правилата на НПК, ако записът е събран за пръв път в производството пред въззивната инстанция, като според автора отговорът на този въпрос е отрицателен. За дискусиия е поставени и въпросът може ли въззивният съд да постанови нова, осъдителна присъда в изпълнение на правомощията си по чл. 336, ал. 1, т. 2 НПК, като направи преоценка единствено на приобщен в процеса частен запис, без да проведе съдебно следствие.

VI. ПУБЛИКАЦИИ ВЪВ ВРЪЗКА С ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. „Допускане на видеозаписите като доказателство в наказателното производство при липса на знание на лицата при тяхното записване или въпреки изричното им несъгласие съгласно чл. 32, ал. 2 от Конституцията на Република България“ – Норма, 2021, № 2;

2. „Правна същност на частните видеозаписи като доказателство в наказателното производство“ - De Jure, 2021, том № 12, кн. № 1;

3. „Експертизата като способ за събиране и проверка на частни видеозаписи в наказателното производство“ – Норма, 2022, № 5;

4. „Стандарти при прилагането на Европейската конвенция за защита правата на човека при приобщаването на частни видеозаписи в наказателното производство“ (под печат) - De Jure, 2022 , том № 13, кн. № 2.